

Република Северна Македонија
АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ
МЕДИУМСКИ УСЛУГИ – СКОПЈЕ
Republika e Maqedonisë së Veriut
AGJENCIA PER SHERBIME MEDIATIKE AUDIO
DHE AUDIOVIZUELE – SHKUP

Примено / Prapuar: 06.09.2021

Орг. единица Njësia org.	Број Numër	Прилог Shitesë	Вредност Vlerë
01	3306	1	

До
АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ

ПРЕДМЕТ: Мислење

ВРСКА: Барање број 01-3270/2 од 01.09.2021 за изјаснување по Нацрт - Упатство за платено политичко рекламирање за локалните избори 2021 година

Во врска со изготвеното Нацрт - Упатство за платено политичко рекламирање за локалните избори 2021 година број 01-3270/1 од 01.09.2021 година, Ви го доставуваме следното

М И С Л Е Њ Е

1. Точката 5 и точката 7 од Нацрт-Упатството за платено политичко рекламирање за локалните избори 2021 година се во директна спротивност со член 75-ѓ од Изборниот законик, како и во спротивност со точка 3 и 4 од Нацрт - Упатството.

Имено, со точка 5 се предвидува дека доколку партиите/коалициите од точка 3 и 4 поддржат кандидатура на независна листа од група избирачи (за градоначалник и/или советници) своето платено политичко рекламирање ќе го емитуваат во времето за ППР кое е предвидено за кандидатите од двете најголеми политички партии од позицијата (СДСМ и ДУИ) и кандидатите од двете најголеми политички партии во опозицијата (ВМРО-ДПМНЕ и Алијанса за Албанците алтернатива).

➤ Незаконитоста на предвидувањето на оваа точка се состои во директната спротивност на член 75-ѓ став 1 од Изборниот законик каде е утврдено дека:

„За време на изборната кампања и во првиот и во вториот круг на гласање, радиодифузерите кои ги покриваат изборите можат да емитуваат вкупно девет

минути дополнително време за рекламирање на реален час емитувана програма исклучиво наменети за платено политичко рекламирање, од кои за двете најголеми политички партии од позицијата кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови можат да одвојат најмногу четири минути, за двете најголеми политички партии во опозиција кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови можат да одвојат најмногу четири минути, за политичките партии во Собранието на Република Македонија кои на последните избори за пратеници не освоиле доволно пратеници да формираат пратеничка група и за политичките партии кои не се застапени во Собранието на Република Македонија или кандидати можат да одвојат една минута.“.

Имајќи го во предвид член 75-ѓ став 1, на многу јасен и прецизен начин е утврдено дека САМО за ДВЕТЕ политичките ПАРТИИ од позицијата и за двете партии од опозицијата кои на последните избори освоиле најмногу гласови, радиодифузерите кои ги покриваат изборите можат да одвојат најмногу по 4 минути, а не и за партиите/коалициите кои ќе подржат кандидатура на независна листа од група избирачи (за градоначалник и/или советници). Со предвидувањето на ваква одредба утврдена во точка 5 од Нацрт-Упатството, Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги грубо ги прекршува одредбите од член 75-ѓ од Изборниот законик и излегува од рамките на Законот за аудио и аудиовизуелни услуги и утврдува нова норма дека независните кандидати подржани од партии/коалиции имаат исто право во користењето на времето како и политичките партии наведени во членот 75-ѓ. Со ваквото постапување АВМУ директно се става во улога на законодавец, што е неуставно постапување со кое излегува надвор од своите законски надлежности.

Дотолку повеќе што следејќи ја конотацијата на Изборниот законик, а особено Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик број 42/20, на многу јасен и недвосмислен начин се утврдуваат сите права и обврски и на политичките партии и на независните кандидати и точно е утврдено на кој кое право и обврска му припаѓа, а особено во членовите каде што се додаваат и правата на независните кандидати што во измената на член 75-ѓ не е случај

Во прилог на овие наводи говорат и одредбите од член 2 од Изборниот законик каде точно и прецизно се утврдува дека:

(5) “Подносител на листа“ се регистрираните политички партии или нивни коалиции регистрирани во Државната изборна комисија, група избирачи и пратеници;

(7). “Независен кандидат“ е кандидат за избор на претседател на Републиката, пратеник, градоначалник или член на совет кој е поддржан од “група избирачи“;

(8). “Политичка партија“ е регистрирана политичка партија во согласност со закон;

Исто така, а имајќи ги одредбите од член 2 на Изборниот законик, во членот 60 од Изборниот законик исто така се дефинира што претставува подносител на листа во смисла на политичка партија самостојно, коалиција и група избирачи со име и презиме на кандидат. Во оваа смисла ви го цитираме член 60 каде јасно се утврдува разликата помеѓу овие дефиниции изрично нормирани во законот, поради што е незаконита точката 5 и точката 7.

Член 60

(1) Право да поднесат листа на кандидати за пратеници, листа на кандидати за членови на совет, односно листа на кандидат за градоначалник имаат регистрираните политички партии самостојно, коалиции, како и група избирачи (во натамошниот текст: подносител на листа).

(2) Во коалицијата која учествува на изборите може да учествуваат само регистрирани политички партии.

(3) Државната изборна комисија го утврдува субјективитетот на подносителот на листата на кандидати за избор на пратеници врз основа на договор на политичките партии кои настапуваат како коалиција на изборите.

(4) Општинската изборна комисија и Изборната комисија на град Скопје го утврдува субјективитетот на подносителот на листата на кандидати за избор на членови на совет и градоначалници врз основа на договор на политичките партии кои настапуваат како коалиција на изборите за избор на членови на совет и градоначалници.

(5) Договорот за коалицирање од ставовите (3) и (4) на овој член не може да го склучат граѓански организации и фондации и коалицијата не може да користи име и симбол на граѓанска организација или фондација.

(6) Договорот за коалицирање од ставовите (3) и (4) на овој член го склучуваат претставниците на политичките партии кои настапуваат заедно и тој го содржи името на коалицијата, симболот, општината/те, односно изборната/те единица/и во која настапуваат заедно.

(7) Листата на кандидати ја потпишува лично овластен претставник на подносителот на листата.

(8) Називот на листата се означува според името на подносителот на листата.

(9) Ако подносител на листата на кандидати е група избирачи, називот на листата се означува со „група избирачи“ и името и презимето на кандидатот.

Од цитираните законски одредби, јасно и недвосмислено произлегува дека правен основ за утврдување на субјективитет на подносител на листа за учество во избори, покрај (поднесување на независна листа со собрани потписи и регистрација за политичка партија), потребен е и посебен писмен Договор за коалицирање помеѓу политички партии, а таквиот Договор е предвиден со посебен образец донесен од страна на ДИК како подзаконски акт што се објавува во Службен весник.

Во услови на ваква термилошка дефинираност утврдена во Изборниот законик особено во делот на политичка партија и независен кандидат, спротивно на Закон е Агенцијата да толкува, дефинира, утврдува и пропишува дека доколку независниот кандидат е подржан од политичките партии наведени во член 75-ѓ му следува време како и на политичка партија. Впрочем, Агенцијата може да предвиди ваква одредба во Упатство само доколку во одредбата од став 1 на член 75-ѓ е предвидено дека независниот кандидат подржан од најголемите партии ќе добие време од најмногу 4 минути. Дека е тоа така говори и самиот факт што Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги во другите точки од ова Нацрт-Упатство јасно ја дефинира разликата помеѓу термините политичка партија, коалиција и независен кандидат, а само во точките 5 и 7 утврдува друг субјективитет и измислува нов термин „независен кандидат подржан од политичка партија“.

Доколку опстои ова упатство на АВМУ, истата ќе биде одговорна за незаконито трошење државни средства од Буџетото на РСМ, спротивно на одредбите од Изборниот законик.

Воедно, во прилог на погоре наведеното, посебно ви укажуваме на член 76-д став 1 и 4 од Изборниот Законик каде се утврдуваат и правилата за финансирање на платеното политичко рекламирање. Имено во став 1 од овој член е предвидено дека финансиските средства се обезбедуваат од Буџетот на РСМ, додека во став 4 се утврдува начинот и износот на распределба на наведените финансиски средства при што се предвидува:

Најмногу 45% од средствата може да искористат и двете најголеми политички партии од позицијата и двете најголеми политички партии од опозицијата кои на последните избори за пратеници во Собранието на РСМ освоиле најмногу гласови, додека најмногу 10% од средствата може да искористат политичките партии во собранието кои не освоиле доволно за формирање на пратеничка група и за политички партии кои не се застапени во Собранието или кандидати.

Имајќи ги во предвид одредбите од овие 2 става јасно и недвосмислено произлегува дека и во делот на финансирање на платеното политичко рекламирање, Изборниот законик прави јасна поделба на кандидати од политички партии во позиција и опозиција, кандидати предложени од коалиција и кандидати предложени како независни кандидати од група граѓани.

Од ова произлегува дека, со предвидувањето на точка 5 од Нацрт - Упатството, НЕМА ДА МОЖАТ ДА СЕ ИСПЛАТАТ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА, бидејќи и самиот член за исплата не предвидува термин, „независен кандидат подржан од политичка партија,,“, било да е од позиција или од опозиција.

Од наведените причини ви доставуваме мислење дека точките 5 и 7 од Нацрт - Упатството се спротивни на закон и како такви го загрозува изборниот процес во

целост. Дополнително на ова, ваквото Упатство на АВМУ не само што е незаконито, туку истото е неприменливо.

Со почит,

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА

Генерален секретар

Љупчо Николовски

A handwritten signature in blue ink, corresponding to the name Ljupcho Nikolovski.